

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Wniosek dotyczący utworzenia Europejskiego Funduszu Obronnego

(2018/C 247/08)

Sprawozdawca: Dainis Turlais (LV/ALDE), członek rady miasta Rygi

Dokumenty źródłowe: Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego europejski program rozwoju przemysłu obronnego mający na celu wspieranie konkurencyjności i innowacyjności przemysłu obronnego UE

COM(2017) 294 final – 2017/0125(COD)

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Utworzenie Europejskiego Funduszu Obronnego”

COM(2017) 295 final

I. ZALECANE POPRAWKI

Poprawka 1

Dodać nowe umocowanie po ostatnim umocowaniu

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<p><i>Uwzględniając stałą współpracę strukturalną w zakresie obrony i bezpieczeństwa (PESCO) uzgodnioną przez 23 państwa członkowskie Unii Europejskiej w dniu 13 listopada 2017 r., jak stanowi art. 42 ust. 6 i art. 46 Traktatu o UE, a także Protokół nr 10 do tego traktatu;</i></p>

Poprawka 2

Motyw 2

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>(2) Aby zwiększyć konkurencyjność i potencjał innowacyjny przemysłu obronnego Unii, należy ustanowić europejski program rozwoju przemysłu obronnego (zwany dalej „programem”). Program powinien mieć na celu zwiększenie konkurencyjności przemysłu obronnego Unii, w tym przemysłu cyberobronnego, poprzez wspieranie współpracy między przedsiębiorstwami w fazie rozwojowej produktów i technologii obronnych. Faza rozwojowa, którą poprzedza faza badawcza i faza technologiczna, pociąga za sobą znaczące ryzyko i koszty, które utrudniają dalsze wykorzystywanie wyników badań i niekorzystnie wpływają na konkurencyjność unijnego przemysłu obronnego. Wspierając fazę rozwojową, program przyczyni się do lepszego wykorzystania wyników badań w dziedzinie obronności, pomoże wypełnić lukę między obszarem badań i produkcji, a także będzie wspierać wszelkie formy innowacyjności. Program powinien uzupełniać działania prowadzone zgodnie z art. 182 TFUE i nie obejmuje wytwarzania produktów i technologii obronnych.</p>	<p>(2) Aby zwiększyć konkurencyjność i potencjał innowacyjny przemysłu obronnego Unii, a także zwiększyć wydajność łącznych wydatków na obronność w Unii, co przyczyniłoby się do strategicznej autonomii UE, należy ustanowić europejski program rozwoju przemysłu obronnego (zwany dalej „programem”). Powinien zapewnić zwiększenie konkurencyjności przemysłu obronnego Unii, w tym przemysłu cyberobronnego, poprzez wspieranie współpracy między przedsiębiorstwami – zwłaszcza MŚP – większej liczby państw w fazie rozwojowej produktów i technologii obronnych. Faza rozwojowa, którą poprzedza faza badawcza i faza technologiczna, pociąga za sobą znaczące ryzyko i koszty, które utrudniają dalsze wykorzystywanie wyników badań i niekorzystnie wpływają na konkurencyjność unijnego przemysłu obronnego. Wspierając fazę rozwojową, program przyczyni się do lepszego wykorzystania wyników badań w dziedzinie obronności, pomoże wypełnić lukę między obszarem badań i produkcji, a także będzie wspierać wszelkie formy innowacyjności. Program powinien uzupełniać działania prowadzone zgodnie z art. 182 TFUE i nie obejmuje wytwarzania produktów i technologii obronnych.</p>

Poprawka 3

Motyw 3

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>(3) W celu lepszego wykorzystania korzyści skali w przemyśle obronnym program powinien wspierać współpracę między przedsiębiorstwami w zakresie rozwoju technologii i produktów obronnych.</p>	<p>(3) W celu lepszego wykorzystania korzyści skali w przemyśle obronnym program powinien wspierać współpracę między, odpowiednio, państwami członkowskimi i przedsiębiorstwami w zakresie rozwoju technologii i produktów obronnych, tym samym promować standaryzację systemów wojskowych, zwiększając ich interoperacyjność.</p>

Poprawka 4

Motyw 4

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>(4) Program powinien trwać dwa lata od dnia 1 stycznia 2019 r. do dnia 31 grudnia 2020 r. i należy ustalić kwotę na realizację programu w tym okresie.</p>	<p>(4) Program powinien trwać dwa lata od dnia 1 stycznia 2019 r. do dnia 31 grudnia 2020 r. i należy ustalić kwotę na realizację programu w tym okresie. W celu finansowania programu z budżetu ogólnego Unii należy przeznaczyć na ten cel kwotę w wysokości 500 mln EUR według cen bieżących. Biorąc pod uwagę, że program jest nową inicjatywą, której nie przewidziano w momencie przyjmowania wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020, a także w celu uniknięcia jakiegokolwiek negatywnego wpływu na finansowanie istniejących programów wieloletnich, kwota ta powinna pochodzić z nieprzydzielonych marginesów w ramach pułapów wieloletnich ram finansowych. Ostateczna kwota powinna zostać zatwierdzona przez Parlament Europejski i Radę w drodze rocznej procedury budżetowej.</p>

Uzasadnienie

Nie wymaga uzasadnienia.

Poprawka 5

Motyw 5

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(5) Program powinien być realizowany w pełnej zgodności z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 ⁽⁶⁾. Finansowanie może przyjąć w szczególności formę dotacji. W stosownych przypadkach można wykorzystywać instrumenty finansowe lub zamówienia publiczne.</p> <p>⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 (Dz.U. L 298 z 26.10.2012, s. 1).</p>	<p>(5) Program powinien być realizowany w pełnej zgodności z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 ⁽⁶⁾. Finansowanie może przyjąć w szczególności formę dotacji. W stosownych przypadkach można wykorzystywać instrumenty finansowe lub zamówienia publiczne, przy czym należy zwrócić uwagę na znaczenie mechanizmów łączenia.</p> <p>⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 (Dz.U. L 298 z 26.10.2012, s. 1).</p>

Uzasadnienie

Nd.

Poprawka 6

Motyw 10

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>(10) Ponieważ celem programu jest wspieranie konkurencyjności unijnego przemysłu obronnego poprzez ograniczenie ryzyka w fazie rozwojowej wspólnych projektów, działania związane z rozwojem produktu lub technologii obronnych – takie jak określanie wspólnych specyfikacji technicznych, projekt, tworzenie prototypów, testowanie, kwalifikowanie, certyfikacja, studia wykonalności i inne środki towarzyszące – powinny kwalifikować się do wsparcia. Dotyczy to również modernizacji już istniejących produktów i technologii obronnych.</p>	<p>(10) Ponieważ celem programu jest zwiększenie strategicznej niezależności UE dzięki poprawie jej zdolności obronnych oraz wspieranie konkurencyjności unijnego przemysłu obronnego poprzez ograniczenie ryzyka w fazie rozwojowej wspólnych projektów, działania związane z rozwojem produktu lub technologii obronnych – takie jak określanie wspólnych specyfikacji technicznych, projekt, tworzenie prototypów, testowanie, kwalifikowanie, certyfikacja, studia wykonalności i inne środki towarzyszące – powinny kwalifikować się do wsparcia. Dotyczy to również modernizacji już istniejących produktów i technologii obronnych opracowanych przez państwa członkowskie.</p>

Poprawka 7

Motyw 13

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(13) Ponieważ program ma na celu zwiększenie konkurencyjności unijnego przemysłu obronnego, do wsparcia powinny kwalifikować się wyłącznie podmioty mające siedzibę w Unii i znajdujące się pod skuteczną kontrolą państw członkowskich lub ich obywateli. Ponadto – w celu zapewnienia ochrony podstawowych interesów Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa – infrastruktura, obiekty, aktywa i zasoby używane przez beneficjentów i podwykonawców w działaniach finansowanych w ramach programu nie mogą być zlokalizowane na terytorium państw trzecich.</p>	<p>(13) Ponieważ program ma na celu zwiększenie konkurencyjności unijnego przemysłu obronnego, do wsparcia powinny kwalifikować się wyłącznie podmioty mające siedzibę w Unii i znajdujące się pod skuteczną kontrolą państw członkowskich lub ich obywateli. Ponadto – w celu zapewnienia ochrony podstawowych interesów Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa – infrastruktura, obiekty, aktywa i zasoby używane przez beneficjentów i podwykonawców w działaniach finansowanych w ramach programu nie mogą być zlokalizowane na terytorium państw trzecich.</p> <p>W kontekście współpracy transgranicznej należy chronić przedsiębiorstwa, które mają siedzibę w UE, przed wpływem wywieranym przez przedsiębiorstwa z państw trzecich.</p>

Poprawka 8

Motyw 21

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>(21) Komisja powinna ustanowić wieloletni program prac zgodnie z celami programu. Przy ustanawianiu programu prac Komisję powinien wspierać komitet państw członkowskich (zwany dalej „komitetem programu”). W świetle unijnej polityki w zakresie małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), która jest kluczem do zapewnienia wzrostu gospodarczego, innowacji, tworzenia miejsc pracy i integracji społecznej w UE, oraz uwzględniając fakt, że wspierane działania będą z reguły wymagały współpracy ponadnarodowej, ważne jest, aby program prac odzwierciedlał i umożliwiał taki transgraniczny udział MŚP oraz aby w związku z tym część całkowitego budżetu była przeznaczona na takie działania.</p>	<p>(21) Komisja powinna ustanowić wieloletni program prac zgodnie z celami programu. Przy ustanawianiu programu prac Komisję powinien wspierać komitet państw członkowskich (zwany dalej „komitetem programu”). W świetle unijnej polityki w zakresie małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), która jest kluczem do zapewnienia wzrostu gospodarczego, innowacji, tworzenia miejsc pracy i integracji społecznej w UE, oraz uwzględniając fakt, że wspierane działania będą z reguły wymagały współpracy ponadnarodowej, ważne jest, aby program prac odzwierciedlał i umożliwiał taki transgraniczny udział MŚP, przy czym wielkość pomocy finansowej powinna wynosić co najmniej 20 % całkowitego rocznego budżetu.</p>

Poprawka 9

Nowy motyw po motywie 25

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<p>(26) Komisja powinna położyć nacisk na podejście terytorialne lub ukierunkowane na konkretny obszar i tym samym poinformować MŚP, klastry regionalne i regiony we wszystkich państwach członkowskich o możliwościach wykorzystania programu i dalszych możliwościach finansowania projektów z zakresu obronności, zwłaszcza z myślą o wsparciu regionalnych strategii inteligentnej specjalizacji.</p>

Poprawka 10

Artykuł 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p style="text-align: center;">Artykuł 2</p> <p style="text-align: center;">Cele</p> <p>Program ma następujące cele:</p> <p>a) wspieranie konkurencyjności i zdolności innowacyjnych unijnego przemysłu obronnego poprzez wspieranie działań w fazie rozwojowej;</p>	<p style="text-align: center;">Artykuł 2</p> <p style="text-align: center;">Cele</p> <p>Program ma następujące cele:</p> <p>a) wspieranie konkurencyjności i zdolności innowacyjnych unijnego przemysłu obronnego poprzez wspieranie działań w fazie rozwojowej;</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>b) wspieranie współpracy między przedsiębiorstwami, w tym między małymi i średnimi przedsiębiorstwami, i czerpanie z niej korzyści, w dziedzinie rozwoju technologii i produktów zgodnie z priorytetami w zakresie zdolności obronnych uzgodnionymi wspólnie przez państwa członkowskie w ramach Unii;</p> <p>c) wspieranie lepszego wykorzystywania wyników badań w zakresie obronności oraz przyczynianie się do wypełnienia luki między badaniami a rozwojem.</p>	<p>b) wspieranie współpracy między przedsiębiorstwami, w tym między małymi i średnimi przedsiębiorstwami, i czerpanie z niej korzyści, w dziedzinie rozwoju technologii i produktów zgodnie z priorytetami w zakresie zdolności obronnych uzgodnionymi wspólnie przez państwa członkowskie w ramach Unii;</p> <p>c) wspieranie lepszego wykorzystywania wyników badań w zakresie obronności oraz przyczynianie się do wypełnienia luki między badaniami a rozwojem;</p> <p>d) rozwój zdolności w zakresie bezpieczeństwa i obrony w państwach członkowskich UE posiadających granice zewnętrzne.</p>

Uzasadnienie

Program musi mieć charakter integracyjny i być otwarty dla beneficjentów ze wszystkich państw członkowskich, przełamując izolację geograficzną. W celu wywiązania się ze zobowiązań w zakresie kontroli i ochrony granic zewnętrznych UE, odpowiednie państwa członkowskie powinny mieć możliwość rozwoju inteligentnej specjalizacji w ramach przemysłu obronnego.

Poprawka 11

Artykuł 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>Artykuł 3</p> <p>Budżet</p> <p>Kwota przeznaczona na realizację programu w latach 2019–2020 wynosi 500 milionów EUR w cenach bieżących.</p>	<p>Artykuł 3</p> <p>Budżet</p> <p>Kwota przeznaczona na realizację programu w latach 2019–2020 wynosi 500 milionów EUR w cenach bieżących i powinna pochodzić wyłącznie z nieprzydzielonych marginesów, a nie z przesunięć budżetowych.</p>

Uzasadnienie

Nie do pomyslenia jest, by budżet na ten program, który nie był przewidziany w chwili sporządzania wieloletnich ram finansowych, pokrywany był ze środków przeznaczonych już na obecnie realizowane programy UE.

Poprawka 12

Artykuł 4 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p style="text-align: center;">Ogólne przepisy dotyczące finansowania</p> <p>Pomoc finansowa Unii może być udzielana w formie rodzajów finansowania przewidzianych w rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 966/2012, a w szczególności w formie:</p> <p>a) dotacji;</p> <p>b) instrumentów finansowych;</p> <p>c) zamówień publicznych.</p>	<p style="text-align: center;">Ogólne przepisy dotyczące finansowania</p> <p>Pomoc finansowa Unii może być udzielana w formie rodzajów finansowania przewidzianych w rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 966/2012, w szczególności w formie dotacji oraz, w razie potrzeby, również instrumentów finansowych i zamówień publicznych. Unia Europejska może zapewnić pomoc finansową na obsługę techniczną w opracowaniu projektów przez MŚP.</p>

Poprawka 13

Artykuł 7 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p style="text-align: center;">Uprawnione podmioty</p> <p>Beneficjentami są przedsiębiorstwa mające siedzibę w Unii, w których państwa członkowskie lub obywatele państw członkowskich są właścicielami ponad 50 % przedsiębiorstwa lub skutecznie je kontrolują w rozumieniu art. 6 ust. 3, bezpośrednio lub pośrednio poprzez jedno lub kilka przedsiębiorstw pośredniczących. Ponadto cała infrastruktura, wszystkie obiekty, aktywa i zasoby używane przez uczestników, w tym podwykonawcy i inne osoby trzecie, w działaniach finansowanych w ramach programu nie mogą być zlokalizowane na terytorium poza państwami członkowskimi w całym okresie realizacji działania.</p>	<p style="text-align: center;">Uprawnione podmioty</p> <p>Beneficjentami są przedsiębiorstwa i ich podwykonawcy mające siedzibę w Unii, które spełniają kryteria współpracy transgranicznej i w których państwa członkowskie lub obywatele państw członkowskich są właścicielami ponad 50 % przedsiębiorstwa lub skutecznie je kontrolują w rozumieniu art. 6 ust. 3, bezpośrednio lub pośrednio poprzez jedno lub kilka przedsiębiorstw pośredniczących. Ponadto cała infrastruktura, wszystkie obiekty, aktywa i zasoby używane przez uczestników, w tym podwykonawcy i inne osoby trzecie, w działaniach finansowanych w ramach programu nie mogą być zlokalizowane na terytorium poza państwami członkowskimi w całym okresie realizacji działania.</p>

Poprawka 14

Artykuł 10

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p style="text-align: center;">Kryteria przyznawania środków</p> <p>Działania proponowane do finansowania w ramach programu są oceniane na podstawie następujących kryteriów stosowanych łącznie:</p> <p>(a) doskonałość;</p> <p>(b) wkład w innowacyjność i rozwój technologiczny przemysłu obronnego, a równocześnie wspieranie autonomii przemysłu Unii w dziedzinie technologii obronnych; oraz</p>	<p style="text-align: center;">Kryteria przyznawania środków</p> <p>Działania proponowane do finansowania w ramach programu są oceniane na podstawie następujących kryteriów stosowanych łącznie:</p> <p>(a) doskonałość;</p> <p>(b) wkład w innowacyjność i rozwój technologiczny przemysłu obronnego, a równocześnie wspieranie autonomii przemysłu Unii w dziedzinie technologii obronnych; oraz</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
<p>(c) wkład w interesy Unii w zakresie bezpieczeństwa i obrony poprzez doskonalenie technologii obronnych, które przyczyniają się do realizacji priorytetów w zakresie zdolności obronnych uzgodnionych wspólnie przez państwa członkowskie w ramach Unii; oraz</p> <p>(d) zasadność, zwłaszcza poprzez wykazanie przez beneficjentów, że pozostałe koszty działań kwalifikowalnych zostają pokryte z innych środków finansowania, takich jak wkłady państw członkowskich; oraz</p> <p>(e) w przypadku działań opisanych w art. 6 ust. 1 lit. b)–e), wkład w konkurencyjność europejskiego przemysłu obronnego poprzez wykazanie przez beneficjentów, że państwa członkowskie zobowiązały się do wspólnej produkcji i zamówienia produktu końcowego lub technologii końcowej w skoordynowany sposób, w tym w stosownych przypadkach przez zamówienie wspólne.</p>	<p>(c) wkład w interesy Unii w zakresie bezpieczeństwa i obrony poprzez doskonalenie technologii obronnych, które przyczyniają się do realizacji priorytetów w zakresie zdolności obronnych uzgodnionych wspólnie przez państwa członkowskie w ramach Unii; oraz</p> <p>(d) zasadność, zwłaszcza poprzez wykazanie przez beneficjentów, że pozostałe koszty działań kwalifikowalnych zostają pokryte z innych środków finansowania, takich jak wkłady państw członkowskich; oraz</p> <p>(e) w przypadku działań opisanych w art. 6 ust. 1 lit. b)–e), wkład w konkurencyjność europejskiego przemysłu obronnego poprzez wykazanie przez beneficjentów, że państwa członkowskie zobowiązały się do wspólnej produkcji i zamówienia produktu końcowego lub technologii końcowej w skoordynowany sposób, w tym w stosownych przypadkach przez zamówienie wspólne.</p> <p>Środki, które zaproponowano w celu uzyskania finansowania w ramach części programu ukierunkowanej na wsparcie MŚP i rozwój zdolności w zakresie bezpieczeństwa i obrony regionów położonych na granicach zewnętrznych UE, należy ocenić na podstawie następujących kryteriów:</p> <p>(a) doskonałości;</p> <p>(b) potencjału stworzenia zintegrowanego systemu przedsiębiorstw w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony;</p> <p>(c) zasadności poprzez wykazanie przez beneficjentów, że pozostałe koszty zostają pokryte z innych środków finansowania, takich jak wkłady państw członkowskich.</p>

Uzasadnienie

Nd.

Poprawka 15

Artykuł 13 ustęp 3

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p style="text-align: center;">Program prac</p> <p>W programie prac zapewnia się przeznaczenie wiarygodnej części całkowitego budżetu na działania umożliwiające transgraniczne uczestnictwo MŚP.</p>	<p style="text-align: center;">Program prac</p> <p>W programie prac zapewnia się przeznaczenie przynajmniej 20 % całkowitego budżetu na działania umożliwiające transgraniczne uczestnictwo MŚP.</p>

Uzasadnienie

Nd.

II. ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Wprowadzenie

1. Zauważa, że globalnemu bezpieczeństwu zagraża coraz szersze spektrum zjawisk (wojna, konflikty zbrojne, terroryzm, nielegalna migracja, korupcja, populizm). W każdym państwie członkowskim i regionie UE występują specyficzne problemy związane z bezpieczeństwem. Europejski Komitet Regionów (KR) popiera proponowany europejski program rozwoju przemysłu obronnego i jego cele: promowanie konkurencyjności i innowacyjności przemysłu obronnego UE, w tym cyberobrony, lepsze wykorzystanie wyników badań nad obronnością, promowanie współpracy między przedsiębiorstwami w dziedzinie rozwoju produktów i technologii obronnych, a także wykorzystanie długoletnich projektów współpracy między państwami członkowskimi. Przyjmuje z zadowoleniem również inicjatywę utworzenia Europejskiego Funduszu Obronnego, która obejmuje zarówno europejski program rozwoju przemysłu obronnego jak i działania przygotowawcze na rzecz badań z zakresu obronności.

2. Uznaje, że bezpieczeństwo każdego kraju i całej Unii opiera się zasadniczo na dwóch filarach: na potencjale gospodarczym oraz na społeczeństwie cechującym się jednością i spójnością. Tymczasem bezpieczeństwo każdego państwa członkowskiego jest tożsame z bezpieczeństwem całej Unii. UE musi bardziej stanowczo zadbać o swoje bezpieczeństwo i wyeksponować swą rolę wpływowego globalnego podmiotu podejmującego wysiłki na rzecz pokoju.

Przestrzeganie zasad pomocniczości i proporcjonalności

3. Uznaje art. 173 TFUE za właściwą podstawę prawną programu, gdyż dotyczy ona konkurencyjności przemysłu.

4. Podkreśla, że wdrażaniem europejskiego programu rozwoju przemysłu obronnego będzie zarządzać Europejska Agencja Obrony, która działa jako agencja regulacyjna odpowiedzialna wyłącznie przed Radą. Ponadto zarządzanie tak znacznymi środkami budżetowymi nie jest powszechną praktyką dla agencji regulacyjnej. W związku z tym KR wzywa Komisję Europejską do zapewnienia jak największej przejrzystości funkcjonowania europejskiego programu rozwoju przemysłu obronnego i do wzięcia przykładu z funkcjonowania agencji wykonawczych odpowiedzialnych przed Parlamentem Europejskim.

5. Apeluje, by wykorzystano potencjał wszystkich państw członkowskich UE i by wsparcie nie koncentrowało się na określonych obszarach. Ponadto nie należy zapominać, że rozwój regionalny ma również znaczenie dla bezpieczeństwa wewnętrznego poszczególnych państw członkowskich UE i jest jednym z ich celów rozwojowych.

6. Domaga się, by uwzględniono rozwój zdolności w zakresie bezpieczeństwa i obrony regionów położonych na granicach zewnętrznych UE.

Skoncentrowanie się na wartości dodanej UE

7. Nalega na to, że UE może osiągnąć pokój, wolność, równość i stabilność, współpracując ściśle z rządami państw członkowskich, których bieżący program prac obejmuje kwestię europejskiej wartości dodanej. Zobowiązanie do realizacji tego celu musi być również zapisane w planie działania Europejskiego Funduszu Obronnego.

8. Popiera inicjatywę Komisji Europejskiej mającą na celu wykorzystanie wszystkich jej uprawnień do wzmocnienia zdolności obronnych państw członkowskich UE oraz do promowania współpracy między państwami członkowskimi w celu zapewnienia pogłębionej integracji i przedstawienia jasnych wskazówek dotyczących tego, w jakim kierunku powinno zmierzać wsparcie dla planowania krajowych zdolności obronnych oraz dla rozwoju konkurencyjnych i zintegrowanych łańcuchów dostaw.

9. Zwraca uwagę, że rozwój konkurencyjnych i zintegrowanych łańcuchów dostaw w UE zależy od gotowości politycznej państw członkowskich do zaangażowania się na jego rzecz. Europejski Fundusz Obronny powinien nadawać kształt wspólnym środkom państw członkowskich w zakresie produktów i technologii obrony, a także je wspierać.

10. Podkreśla, że należy czynnie dążyć do strategicznej autonomii UE i zwiększyć jej zdolności obronne. Konieczne jest wsparcie konkurencyjności europejskiego przemysłu obronnego oraz bardzo uważne sprawdzenie, czy wnioskodawcy faktycznie pochodzą z Unii Europejskiej. Główni wykonawcy oraz podwykonawcy muszą mieć swoją siedzibę w Unii Europejskiej, a przedsiębiorstwa muszą pozostawać przynajmniej w połowie własnością państw członkowskich bądź osób fizycznych lub prawnych w UE i muszą być skutecznie kontrolowane przez kapitał europejski. Kierownictwo i rzeczywista kontrola przedsiębiorstw muszą się znajdować w Unii Europejskiej. Ponadto Komisja Europejska musi zadbać o to, by żadne państwo trzecie nie sprawowało faktycznej kontroli nad organizacją należącą do konsorcjum.

11. Podkreśla, że Europejski Fundusz Obronny nie zastępuje działań państw członkowskich, lecz uzupełnia je o projekty transgraniczne, które nie mogłyby być finansowane przez tylko jedno państwo członkowskie. Europejski Fundusz Obronny stanowi – w porozumieniu z państwami członkowskimi i NATO oraz w powiązaniu z innymi inwestycjami międzynarodowymi – uzupełnienie środków państw członkowskich i zapewnia wyraźną europejską wartość dodaną dla europejskiej polityki obronnej.

Włączenie MŚP do łańcucha dostaw europejskiego przemysłu obronnego

12. Z zadowoleniem przyjmuje podejście „cyklu życia” dla Europejskiego Funduszu Obronnego z myślą o wspieraniu badań i rozwoju produktów i technologii w dziedzinie obrony, na co przewiduje się w tym Funduszu dwa filary (okna).

13. Zdecydowanie zaleca, by podczas analizy wniosków projektowych przyznawać dodatkowe punkty konsorcjom, do których należy większa liczba MŚP.

14. Zauważa, że ważnym warunkiem rozwoju obu filarów Europejskiego Funduszu Obronnego jest skuteczny mechanizm planowania zdolności, w którym ustalone będą priorytety dotyczące badań i zdolności oraz zapewniona zostanie ścisła koordynacja między obydwoimi filarami.

15. Jest zdania, że dodatkowe unijne wsparcie finansowe dla przemysłu obronnego musi być stosowane na danym terytorium i popiera definicję beneficjentów stosowaną w komunikacie Komisji.

16. Wzywa państwa członkowskie do aktywnego udziału w zarządzaniu dwoma elementami składowymi Funduszu i do ustalenia swoich potrzeb i priorytetów.

17. Z zadowoleniem przyjmuje plany Komisji dotyczące efektywniejszego wykorzystania zastosowań cywilnych w obszarze wojskowym. Uważa inwestycje w te technologie za wspaniałą szansę pobudzenia wzrostu w UE i utworzenia miejsc pracy dla osób o wysokich kwalifikacjach, gdyż w dziedzinie tej stykają się różne sektory: elektronika, lotnictwo, robotyka, technologie komputerowe wysokiej wydajności, sektor kosmiczny, przemysł włókienniczy, budownictwo, telekomunikacja, monitoring cyfrowy, energetyka, nawigacja itd.

18. Zwraca uwagę, że przedsiębiorstwa działające w tym obszarze innowacyjnych technologii to przede wszystkim przedsiębiorstwa typu start-up i MŚP, które przy odpowiednim wsparciu mogłyby znacząco przyczynić się do postępu technologicznego w sektorze obronności. Należy uznać za ważną i pozytywną decyzję Komisji, że UE będzie wspierać w sposób ukierunkowany MŚP w tym sektorze.

19. Postuluje lepszą koordynację pomiędzy odpowiedzialnymi jednostkami, tak aby przekazywać informacje zainteresowanym stronom i promować produkty i technologie o podwójnym zastosowaniu. UE musi umożliwić wykorzystanie tego potencjału w kontekście wzrostu i konkurencyjności.

20. Podziela zdanie Komisji odnośnie do niewielkiego zaangażowania MŚP w projektach transgranicznych; zaangażowanie to powinno być finansowo wspierane w ramach Europejskiego Funduszu Obronnego. Należy jednak pamiętać o tym, że zaangażowanie MŚP w łańcuchach dostaw europejskiego przemysłu obronnego powinno służyć zwiększeniu bezpieczeństwa i poziomu obronności UE, konkurencyjności i autonomii strategicznej. Europejski Fundusz Obronny powinien stymulować osiągnięcie tych celów.

21. Jest zdania, że Komisja Europejska musi zmobilizować wszystkie instrumenty, jakie ma do swojej dyspozycji, tak aby MŚP w całej UE miały jednakowy dostęp do tego Funduszu. Postępy w zakresie innowacji nie są mierzalne w krótkim okresie; wyniki można obserwować dopiero na etapie zastosowania. Z pewnością wprowadzenie planowej i obejmującej wszystkie poziomy polityki innowacyjnej stanowiłoby bodziec dla najbardziej innowacyjnych przedsiębiorstw, aby stały się strategicznymi inwestorami MŚP.

22. Wzywa Komisję do wsparcia następujących środków, poprzez które można zwiększyć udział MŚP w projektach w zakresie obronności:

- Do kryteriów przyznawania dotacji na finansowanie projektów współpracy w ramach obecnych wieloletnich ram finansowych (WRF) powinien należeć także warunek, że udział muszą w nich brać co najmniej trzy przedsiębiorstwa z co najmniej dwóch państw członkowskich. Ważne jest, aby proponowane projekty były faktycznie transgraniczne i aby przyczyniały się do defragmentacji rynku produktów związanych z obronnością w UE. W kryteriach przyznawania dotacji powinno się doliczać dodatkowe punkty konsorcjom, do których należy więcej przedsiębiorstw i państw członkowskich.
- Konsorcja z większą liczbą uczestniczących MŚP powinny być traktowane priorytetowo w stosunku do porównywalnych projektów o mniejszej liczbie uczestniczących MŚP.
- Postuluje, aby w miarę możliwości przynajmniej w obszarze badań i rozwoju wyraźne były powiązania z MŚP, tak jak gwarantuje się to już w zamówieniach publicznych dotyczących projektów w zakresie badań.
- Postuluje stworzenie stabilnego systemu komunikacyjnego w celu koordynowania wspólnych środków w zakresie informowania podejmowanych przez odpowiednie służby Komisji, przy czym jedna z głównych korzyści takiego systemu informacyjnego polega na istnieniu jednego informacyjnego punktu kontaktowego dla wszystkich możliwości finansowania, włączając w to wszystkie odpowiednie programy UE dotyczące obronności i produktów podwójnego zastosowania. Ważne jest, że za pośrednictwem tego systemu komunikacyjnego zostaną opublikowane przykłady dobrych praktyk.
- Z zadowoleniem przyjmuje zarówno postanowienie Komisji Europejskiej przeznaczenia części środków Europejskiego Funduszu Obronnego dla MŚP, a mianowicie dla projektów, które promują transgraniczne zaangażowanie MŚP, jak i wsparcie Unii w wysokości maksymalnie 20 % całkowitej kwoty kwalifikowalnych kosztów tych środków.

Finansowanie

23. Zwraca uwagę, że grupa EBI jest ważnym partnerem w inwestycjach w technologie podwójnego zastosowania, w zakresie których MŚP odgrywają znaczącą rolę w dziedzinach uzbrojenia wojskowego lub technologii wojskowej do zastosowań cywilnych, cyberbezpieczeństwa, szczepionek, ochrony biologicznej, jak również struktur telekomunikacyjnych i informacyjnych.

24. Podkreśla, że z uwagi na szczególne cechy sektora obronnego nie wszystkie usługi bankowe nadają się do wspierania MŚP. Z zadowoleniem przyjmuje proaktywne podejście EBI, aby wykorzystywać inne instrumenty takie jak pożyczki, gwarancje i kapitał własny.

25. Uważa, że utworzenie Europejskiego Funduszu Obrony nie może stanowić pretekstu do umniejszenia znaczenia polityki spójności ani w żaden sposób wpływać na alokację środków w jej ramach. Polityka ta musi pozostać głównym narzędziem inwestycji publicznych w Unii Europejskiej z myślą o poprawie integracji europejskiej dzięki spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej.

Bruksela, dnia 23 marca 2018 r.

Karl-Heinz LAMBERTZ

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*
